

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa P. K. i M. K.

przeciwko M. K. i D. K.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie powodowej - Gminy C.

o eksmisję,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 grudnia 2019 r.,

zażalenia pozwanego M. K.

na wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 marca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2017 r. Sąd Okręgowy w P. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 30 września 2016 r. oddalający powództwo P. K. i M. K. przeciwko M. K. i D. K. o opróżnienie lokalu mieszkalnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy przyjął, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie, jednak z przyczyn formalnych nie mógł zmienić zaskarżonego wyroku i orzec w przedmiocie zgłoszonego roszczenia. Podniósł, że zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym

zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 1182, dalej – „u.o.l.”) w związku z art. 195 k.p.c. Sąd Rejonowy miał obowiązek wezwać małoletnie dzieci pozwanych, zajmujące lokal mieszkalny, do wzięcia udziału w sprawie, ponieważ po stronie pozwanej zachodziło współuczestnictwo konieczne. Sąd zaniechał tej czynności, a uchybienie to nie mogło zostać usunięte na etapie postępowania apelacyjnego, gdyż w postępowaniu apelacyjnym przepisy art. 194-196 k.p.c. nie mają zastosowania.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył zażaleniem pozwany M. K., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 11 maja 2018 r. Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego i zniósł postępowanie apelacyjne.

Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd Okręgowy trafnie uznał, iż zachodziła podstawa do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Stwierdził jednak z urzędu, że doszło do nieważności postępowania apelacyjnego w następstwie pozbawienia możliwości obrony Gminy C., działającej w charakterze interwenienta ubocznego, co uzasadniało uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i zniesienie postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 19 marca 2019 r. uchylił zaskarżony apelacją wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy ponownie odwołał się do art. 15 ust. 1 u.o.l., zwracając uwagę, że w okolicznościach sprawy po stronie pozwanej zachodziło współuczestnictwo konieczne pozwanych i ich małoletnich dzieci zajmujących z nimi lokal mieszkalny. Sąd Rejonowy zaniechał wezwania małoletnich dzieci pozwanych do udziału w charakterze pozwanych, jak tego wymagał art. 195 k.p.c. Uchybienie to nie mogło zostać usunięte w postępowaniu apelacyjnym, ponieważ przepisy art. 194-196 k.p.c. nie mają zastosowania na tym etapie postępowania.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył ponownie zażaleniem pozwany M. K., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. i wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenie złożone na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. bada, czy sąd drugiej instancji prawidłowo zastosował art. 386 § 2 i 4 k.p.c., tj. czy okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji, mieszczą się w kręgu sytuacji stanowiących podstawę wydania orzeczenia kasatoryjnego. Poza zakresem oceny pozostaje natomiast prawidłowość stanowiska co do meritum wyrażonego przez sąd drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41, z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54 i z dnia 17 stycznia 2013 r., III CZ 2/13, niepubl.).

Wydając zaskarżony zażaleniem wyrok Sąd Okręgowy przyjął, że w postępowaniu jako współuczestnicy konieczni po stronie pozwanej winny wziąć udział małoletnie dzieci pozwanych, zajmujące z nimi sporny lokal, a Sąd Rejonowy miał obowiązek wezwać dzieci pozwanych do udziału w postępowaniu na podstawie art. 195 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że sytuacja, w której w ocenie sądu drugiej instancji sąd pierwszej instancji błędnie nie zastosował art. 195 § 1 k.p.c., a tym samym w rozpoznaniu sprawy nie brały udziału wszystkie osoby, których łączny udział był konieczny, stanowi podstawę wydania wyroku kasatoryjnego przez sąd drugiej instancji, jako równoznaczna z nierozpoznaniem istoty sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2017 r., I CSK 223/16, niepubl. i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 r., II CZ 103/14, niepubl., z dnia 18 lutego 2016 r., II CZ 108/15, niepubl., z dnia 24 lutego 2017 r., IV CZ 117/16, niepubl., z dnia 28 marca 2018 r., IV CZ 11/18, niepubl. oraz z dnia 18 kwietnia 2018 r., IV CZ 18/18, niepubl.), względnie jako pozaustawowa przyczyna uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, oparta na analogicznym zastosowaniu art. 386 § 4 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., II CSK 790/16, niepubl. i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2018 r., III CZ 21/18, niepubl. i z dnia 22 lutego 2019 r., IV CZ 2/19, niepubl.).

Sąd Okręgowy, uznawszy, że po stronie pozwanej przed Sądem Rejonowym nie wystąpiły wszystkie osoby, których udział był konieczny, prawidłowo zatem

uznał, że istniała podstawa do uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku. Stanowisko to koresponduje z poglądem wyrażonym uprzednio w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy w motywach postanowienia z dnia 11 maja 2018 r., które zostało całkowicie pominięte w lakonicznej argumentacji przedstawionej w zażaleniu.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy powinien odnieść się również do skutków znajdującego się w materiale sprawy i datowanego na dzień 30 stycznia 2018 r. oświadczenia powodów obejmującego wycofanie „wniosku” przeciwko D. i M. K. (k. 281).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj